

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul III. Nr. 130.

Constanța, Duminică 30 Iulie 1895.

20 bani număr

Constanța 29 Iulie 1895.

Virtus romana rediviva

Când îți aduci aminte de cum erai considerate în străinătate «Principatele Unite», mai acum câțiva ani, când o simplă bataie din picior a unui consul străin putea ori-cum schimba guvernul țării, când, în ajunul chiar al rebelului din 1877-78, ziarele cele mai importante ale vecinilor noștri din Buda-Pesta și Viena diceau: *un singur escadron de honveți ajunge spre a băga totă armata română în Dunăre*; când străbați tot acest prósper trecut plin de umilințe și-l compari cu starea actuală de lucruri, când Suveranul acestei țări, până eri desprețuită, e sberat a spune astăzi cuvântul Seu în sfatul unde se regulează sôrtea popoarelor, un puternic fior de cea mai dulce bucurie îți sbugue tôte fibrele ființei.

Românul n'a perit în întunecimea atâtor veacuri. *Virtutea romană*, plantată de divul Traian pe creșetele Carpaților, a reînvieat în șanțurile Plevnei, după 18 secole, sub glorioasă domnie a Primului Rege Român Carol I al României.

O nouă epocă în istoria poporului român; un nou orizont pentru destinele coloniei traiane din Valea Dunării.

Nu Dunărea, cu aluviónele ei schimbătoare, nu Bucureștiul, descoperit tuturor intemperțiilor și vicisitudinilor timpului, ci creșta culcușului sempitern al Aquilei Române, Tergovistea nouă din încreșiturile Carpaților: *Sinaia*,

este și trebuie să rămâie centrul și cetatea României. Acolo e «*Vârful cu Dor*» al tuturor Românilor. Pe înălțimea dominantă a acestui „Vârful cu Dor” trebuie plantat Farul luminător pentru tôte popoarele de secole aservite ale orientului european.

Geniul bun al popoarelor a păstrat Românilor, prin atâtea secole de eclipsare, întregul lanț al munților Carpați, spre gloria creștinătății, spre gloria latinizării pururea înainte mergătoare a ori-cărei civilizațiuni.

România, cu cetatea ei nevinsă, Carpații; cu viteazul și înțeleptul ei Rege; cu armata ei biruitoare la Plevna; cu solul ei fertil și apele ce o străbat și rouează; cu produsele ei minerale și vegetale de tot felul, -grâнар al Europei-; cu Dunărea Prutul și litoralul ei la Mare, a căror porturi fac din mănósele ei câmpii tot atâtea grădini comerciale; cu organizația ei politică și socială, ce dă țării atâția bărbați iluștri; cu instituțiunile ei atât de liberale; cu ospitalitatea ei recunoscută în tot Orientul; cu toleranța ce-i dă atâta putere de asimilare; cu dulceața și farmecul limbii sale, în fine cu spiritul de ordine înăscut în firea poporului, România posedă tot ce-i trebuie spre a deveni o țară bogată și luminată;—întrunesc tôte condițiunile spre a sta în fruntea tuturor statelor, tuturor popoarelor din Orient.

Viitorul României e mare sub sceptrul Augustei dinastii de Hohenzollern, cea mai ilustra din dinastiile domnitoare.

De pe malurile Mării-Negre,

urăm Maiestații Sale cea mai deplină isbândă în scopul pentru care face călătoria.

Zefiri dulci recorească-I fruntea, încreșită de gânduri și muncă pentru gloria și prosperitatea poporului român.

Asimilare ori instreinare?

Ziarele din București, *Adevărul*, *Lumea Nouă* și *Lupta* se ocupă mereu de Dobrogea, vorbind de uneltiri muscălești și agitațiile panslaviste din Tulcea.

Póte că confrății fac rău dând niște peoportțiuni așa mari unor incidente pur locale. Noi, cel puțin, în Constanța, nu șim nimic din toate aceste.

Ne bucurăm însă de privilegiul ce s'a dat ca confrății bucureșteni să-și mai arunce ochii și asupra oropsitelor noastre provincii.

Detășem aci câte-va pasaje din *Lupta*, cari oglindesc perfect de bine starea lucrurilor în Dobrogea. Acele pasaje ne îndreptătesc și pe noi a face constatările ce urmăză mai la vale.

Vorbind de uneltiri criminale rusesce și complicitatea funcționarilor români, *Lupta* dice:

«Cine este pe vină? De sigur, tôte guvernele, cari s'au succedat la putere, de la ocuparea Dobrogei, cari n'au găsit încă momentul favorabil de a întinde și în județele de peste Dunăre regimul de aci, preferind a le ține sub un regim excepțional, din tôte punctele de vedere, tratând-o ca o țară cucerită prin sabie, și unde am avut de luptat cu elementul autohton.

Din contră, tôte guvernele au făcut totul cu putință ca să menție deosebirea acésta între Dobrogea și restul țării; și el a fost admirabil secundat de agenții sei de acolo, tôte infirmitățile sociale, toți ramoliții, cari n'au putut găsi rost în țară.

Din fericire, Dobrogea 'a fost în aceste condițiuni deosebite și ocuparea ei nu p^ote fi comparată cu nici un exemplu din istorie.

Se'nțelege că populațiunile de acolo tratate ca pe niște cucerite, brutalizate de o administrație miserabilă, n'au crezut nici ele de cuviință să se asimileze, considerând starea actuală de lucruri ca transitorie, ast-fel că agitațiile diferiților agenți străini, sprijiniți de chiar funcționarii români, au prins.

Lupta cere destituirea tuturor funcționarilor abuzivi și rusofili, și înlocuirea lor cu elemente tinere, care ar putea lupta contra uneltirilor rusesci; cere intrarea Dobrogei sub regimul obicinuît al Constituției țerii.

De nenumerate ori ne-am plâns în colonele acestui ziar contra puținului scrupul la alegerea funcționarilor ce se trimit în Dobrogea.

A fost un timp, fericit pentru Dobrogeeni, când se trimiteau aci prefecti un Remus N. Oprean, un Gh. Gr. Ghica, când funcționa în Tulcea un tribunal de apel, iar în Constanța o comisiune centrală de verificarea titlurilor de proprietate, când, peste tot, capi altor servicii și administratorii plășilor se alegeau printre cei mai buni funcționari din țară.

Dar acel timp, de scurtă durată, a trecut. Funcțiunile cele mai înalte nu's prețuite mai mult de cât ca niște capităne de barieră. Dobrogea e considerată ca un azil larg pentru fel de fel de zburdălnici ori infirmi, de care cutare om influent sau ministru trebuia să se debaraseze.

E dureros să o spunem, dar așa e. Afară de câte-va scoli rurale, datorite primilor prefecti, câte-va șiosele comunale și vicinale în județul Tulcea și câte-va îmbunătățiri în orașul Constanța, numai putem numi nimic.

S'a vândut tot pământul, alaudala, fără nici un plan economic, fără nici o preocupare de colonizare, până acum în timpul din urmă. Satele păstrează aceiași fisionomie; majoritatea lor n'au astă-zi pământ de izlaz; certurile sunt zilă ce și adese destul de violente printre locuitori.

Regimul de exploatare al pădurilor e același de acum 18 ani, doar că s'au înființat taxele pe materialul lemnos, pe care sub guvernul țure locuitorii 'l luau de geaba — De 13 ani s'a dat pe s^ema comunelor dobrogene 30 000 hectare loc de pădure, și până azi nu e un copac.

Nu există o bucată de șiose în tot județul Constanța.

Din cauza lipsei de portări, până să îndeplinești o procedură și ieși p^oarul prin căciulă.

S^ortea coloniștilor stă neregulată până în ziua de azi. Legea electorală se aplică într'un fel la sate și în alt-fel la orașe, unde de 5 ani de zile românii sunt lipsiți de dreptul de vot. Nimenea nu vrea să scie de această anomalie, și cu toate acestea se cere *românizarea orașelor!*

Conlocuitorii noștri bulgari, o populațiune de 9000 suflete în tot județul Constanța, dintre care vre-o 30 familii în oraș, întrețin o școală primară cu două clase gimnasiale și cer permisia a zidi o biserică, iar noi românii, până erifără biserică, nu avem aci un gimnasiu. Nici atata lucru ministrul nu dă județului Constanța în schimbul at^otor milioane ce încazează din vânzarea pământurilor.

Numai milităria a progresat, făcându-se patru regimente permanente din câte-va miliții teritoriale ce erau la început.

Peste tot e o sărăcie generală. Locuitorii mai numai au altă avere de cât pământul, care nici acela nu este al lor.

Să vinți de șapte ori satul Caramuratu d. es. și multe altele, și nu vei sc^ote toate datorile către stat și creditul agricol. — Trei milioane sunt în județ rămășițele anilor trecuți numai la stat, plus dările corente.

Repetăm, facem niște constatări dureroase, dar sunt adevărate.

Și ne mai mirăm că prind uneltirile rusesci în Dobrogea!

Spunem guvernului: printre populațiunea Constanței, chiar amică nouă Românilor, există credința că *Dobrogea nu se va încorpora la România.* — Il rugăm să facă a se împrăscia această credință, mai înainte de a pătrunde în spiritele și așa destul de tulburate de evenimentele din urmă.

Călătoria Suveranilor noștri

Eată ce telegrame primesc ziarele din București asupra călătoriei M.M. L.L. Regele și Regina:

Viena, 4 August. — Perechea regală a României a sosit la 1.15 după amiază. A fost primită la gară de către ministrul României și soția sa, care s' oferit Reginei un frumos bu-

chet de flori. Atașatul militar, consoiei și vice-consoiei României erau de față.

Majestatele Lor au prânzit în sala de așteptare a curții. Apoi au plecat la 3 ore la Linz unde au sosit la 7.32 s^era pentru a sta acolo noaptea. Ele vor sosi mâine la Ischl la 3 după amiază.

Fremdenblatt, vorbind de sosirea perechei regale române la Ischl zice: «Perechea imperială așteaptă la Ischl pe oaspeții săi scumpi. Intrevederea celor doi Suverani la Ischl trebuie să fi interpretată ca o nouă dovadă a relațiilor amicale și cordiale, care unesc pe cele două familii domnitoare, pentru marea bucurie a popoarelor lor. România a devenit un element sigur și sever de c^odine în Balcani, un păzitor al păcii și al stării legale. Reporturile amicale legate între România cu Austro-Ungaria, una din puterile triplei alianțe, au fost tot-d'a-una sincere și durabile.

România a fost deasemenea recunoscută ca un element necesar printre Statele tinere ale Balcanilor. Încercările de desordine prin mijlocul cărora s'a încercat în numeroase rânduri să se turbure o pace prețioasă, n'au găsit nici o-dată ecou în România; de aceea, amicitia României a devenit prețioasă Puterilor mari europene în interesul păcii.

Austriacii salută în Regele României pe credinciosul amic al patriei, pe ilustrul Suveran, adevărat prinț și tată al poporului său; în Regina ei adoră pe femeia generoasă și pe principesa care a găsit așa de repede drumul inimii poporului român.

România este o vecină bună și onestă, căreia 'l strânge mâna cu bucurie.

Ischl, 5 August. — Regele și regina României au sosit la 3 ore după amiază.

Au fost primiți la gară de împăratul și împărăteasa, de archiducii Louis-Victor și François-Salvator, de archiducesa Maria-Valeria, de principesa Gisela a Bavariei și suitele lor. Contele Goluchowski era de asemenea de față.

Regele și regina au fost obiectul unei primiri foarte călduroase.

Majestatele Lor s'au dus în trăsură la otelul «Elisabeth» în mijlocul aclamațiunilor unei mulțimi numeroase.

Prezintările suitelor terminate, perechea imperială s'a întors la vila imperială, unde la 5 ore seara a avut loc un mare prânz de gală în on^orea Majestateilor Lor Suveranii României și la care au luat parte personajele

princiare oare șed aci, ambasadorul Eulenburg și contele Goluchowski.

După prânz a avut loc o reprezentare de gala la teatru, la care au asistat toate personagiile citate mai sus.

Ischl, 6 August.— Impăratul Franz Joseph a făcut azi dimineață o vizită Majestăților Lor Regeie și Regina României.

Regele României a primit pe contele Goluchowski și pe ambasadorul contele Eulenburg.

După amiază, Impăratul s'a dus să viziteze perechia regală română la oțelul său, spre a o invita la un prânz al curții, ce s'a dat la Villa imperială. Au asistat la acest prânz Majestățile Lor cu suitele și contele Goluchowski.

Apoi s'a făcut o excursiune la Schafberg; pe tot drumul, populațiunile au făcut ovațiuni entuziaste excursioniștilor.

După o gustare pe Schafberg, întorcerea s'a făcut la 9 ore.

Timpul era favorabil.

Eată acum aprecierile ziarului celui mai răspândit din Austro-Ungaria, «Neue Freie Presse» cel care se învoia odinioară cu ziarele pestane, cari spuneau că un escadron de honveđi bagă totă armata în Dunăre:

«Impăratul-Rege Francisc-Iosif nu este numai prietunul, ci chiar și aliatul României. De alt-fel, între Austro-Ungaria și România este o foarte strinsă comunitate de interese, mai ales astăzi, când întreg Balcanul este un corp bolnav. Incidentele din Bulgaria au mărit în măsură mare însemnătatea României, mai ales pentru monarhia austro-ungară, pentru că România este un amic bun și demn de încredere între statele Peninsulei-Balcenice.

«Ast-fel stând lucrurile, cei doi domnitori de sigur că se vor sfătui asupra situației din Balcan. România, vecina Bulgariei, a avut rolul — încă chiar și pe timpul de pace — să vegheze ordinea, în interesul Europei și în special al triplicei. Această datorință trebuie să și-o îplinească astăzi mai mult ca ori și când».

În acelaș timp, Neue Freie Presse, vorbind de întâlnirea ce și-au dat, la Ischl, înaltele personaje politice precum și de situația din Bulgaria, scrie cele ce urmează:

«Faptul că de odată atâtea miniștri și-au dat întâlnire la Ischl nu poate fi fără nici o însemnatate politică. Nu se poate presupune că ei s'au dus singuri numai pentru distracții ori recreațiune: iar dacă luăm în considerație și împrejurarea că nu peste mult se vor întâlni contele Goluchowski cu prințul Hohenlohe, involuntar ne gândim la aceea că la un ast-fel de meeting diplomatic privilegiu numai o consultare politică de mare însemnatate a putut da».

«Bulgaria se afla în fața unei dileme: trebuie să aleagă între grația Țarului și între domnitorul său. Alege-

rea aceasta interesează negreșit poporul bulgar, dar interesează și vederea diplomatiei europene. Negreșit că, în fața acestor evenimente, diplomații triplicei trebuie să și dea bine de seamă, ce atitudine vor manifesta în fața evenimentelor bulgare».

SOCIEATEA „UNIREA“

Direcțiunea societății de asigurare mutuală «Unirea» adresează onorabilei sale clientele următorul apel:

Domnule societar,

Sfortările pe care de doi ani le facem pentru a ridica nivelul moral al personalului nostru și a elimina treptat riscurile periculoase, au început a da roade.

Societatea «Unirea», un moment apăsată de criza economică, se îndrumază din nou pe o cale prosperă.

I.

Anul acesta venind la scadență prima grupă a asiguraților de viață, administrațiunea societății, printr'o lichidare justă și imparțială, a mulțumit pe toți participanții acestei prupe, în capul căreia se afla d. Dimitrie Butculescu, deputat, președintele societății operatorilor; fructificarea a variat între 71 % și 144 %. Participanții grupei 1895 au luat mai mult de cât îndouit sumele depuse de ei.

Am dobândit acest rezultat:

1). Prin soliditatea plasamentelor noastre.

Cu banii societărilor noi nu ridicăm clădiri falnice; nu facem imprumuturi pe ipoteci, care pot fi hazardoase. Banii asociaților noștri nu'i plasăm de cât în rentă.

2) Prin spiritul de sinceritate cu care s'a făcut lichidarea fie-cărui participant; suma cuvenită fie-căruia este rezultatul calculului matematic, iar nu al hatărului, influenței sau protecțiunelor.

3) «Unirea» având o organizațiune mai puțin cesticitoare.

4) «Unirea», societate mutuală, nefiind, ca societățile pe acțiuni, obligată să distribue dividende acționarilor, va fi în tot-d'a-una mai în măsură să dea frumoase beneficii asiguraților sei.

«Unirea» se recomandă dar tuturor părinților de familie prnzătorii, care caută pentru economiile lor un plasament folositor.

II

Anul acesta în toate județele gricultorii mari înțelegând necesitatea

d'a încurajia și susține societatea «Unirea», pentru a nu rămânea la discrețiunea cartelului «Dacia-România» și «Naționala» au asigurat la noi recoltele lor în contra grindinei, apoi în contra incendiului.

Administrațiunea noastră și-a dat toate silințele pentru a răspunde acestei încrederi. Insuși directorul a vizitat daunele cele mai importante. Afară de rare excepțiuni, am avut fericirea d'a mulțumi pe toți acei care au avut daune; putem invoca testimoniul d-lor Economu și Contodinopol din Dolj, I. C. Leca din Bacău, Anton Țeranu din Botoșani, Pillat, Fischer, Herșcovici din Neamț și din Dorohoi; I. Filiti, Marinescu, Ghiță Rădulescu din Dâmbovița, Niculescu din Vlașca, și alții care au avut daune însemnate și au fost deplin mulțumiți; la rëndul nostru profităm de ocaziune pentru spiritul de conciliațiune de care au dat dovadă.

III

«Unirea», fondată sub regimul liberal, a fost susținută atunci de guvern, ca o instituțiune utilă; ca dovadă membrii cei mai influenți ai partidului liberal au intrat în primele noastre consilii de administrație: Frații Brătianu, Ioan Ghica, Eugeniu Stătescu și alții.

La rëndul său guvernul conservator încuragează societatea «Unirea»; personalitățile marcante, care rând pe rând, au intrat în actualul consiliu sunt pentru noi o garanție că protecțiunea guvernului va fi din cele mai eficace.

Astăzi totă presa în unanimitate susține cauza noastră. Până și Răsboiul, care în mai multe rânduri ne atacase, astăzi duce campanie în favorul nostru și recunoște progresele imense realizate de societatea «Unirea» la toate branșele.

Acum dacă toți oamenii recunosc utilitatea acestei instituțiuni vor veni spre noi, succesul cel mai deplin ne este asigurat. Și societatea «Unirea» nu va fi ingrată către acei care, în timpurile de criză, l vor fi găstrat încrederea lor și chiar vor fi făcut sacrificii pentru a ne ajuta

Noi nu avem de dat cător-va acționari, dividende din ce în ce mai mari.

Beneficiile ce vom realiza se vor revêrsa asupra asiguraților noștri, sub formă de reduceri de premii.

Ce principiu mai frumos de cât principial mutualității!

Societățile pe acțiuni învâtușesc câți-va privilegiați, câți-va acționari bogați!

Societățile mutuale cheamă mulțimea să ia parte la foloase.

Să vie dar mulțimea spre noi și în scurt timp beneficiile enorme ce le realizează celelalte societăți vor fi ale noastre.

Adunarea generală va avea loc la 24 Septembrie (prima convocare)

Ordinea zilei se va publica în Monitorul Oficial în termenul prevăzut de statute.

Rugăm pe toți asociații noștri să nu lipsească de la această solemnă adunare.

Diracțiunea

Consiliul de administrație: Președinte: d. Alexandru Negruzzi, deputat; vice-președinte d-lu Al. Sc. Ghica, efor al spitalelor civile; consilier: d-nii N. Mandrea, președinte la înalta Curte de casație, N. Filipescu, deputat, primar al Capitalei, Andrei Popovici, deputat, consilier comunal, St. Borănescu, senator, N. Bazilescu, avocat, profesor universitar, Oscar Catargi, inspector al căilor ferate române, Al. B. Callo-

iannu, profesor la liceul Matei Basarab, Ep. Francuși, decan al facultății de litere, Al. Catargi, fost inspector domeniial; cenzori: d-nii Al. Isvoreanu, senator, I. Teodoru, șef de divizie la ministerul de justiție, Sc. I. Ghica, avocat, fost președinte al tribunalului Ilfov, Căpitan Rodrigue Manu, senator.

Director general d. G. Voinescu-Boldur, deputat, fost prim-procuror al tribunalului Ilfov.

Informațiuni

D-lu Ministru al Domeniilor se află în Constanța, probabil până Marți când va pleca în București.

D-sa a făcut însoțit de șeful ocolului domeniial d-lu Cratero, o descindere la lacul Sui-ghiol la a cărui închidere se lucrează cu toată activitatea după dispozițiile luate de D-sa rëndul trecut.

Bătrânul decan al presei române, «Românul», într'un articol de fond de la 29 corent, cere cu insistență înființarea unui gimnasiu în Constanța.

Mulțumind confratelui de sprijinul ce ne dă, îl rugăm să ne trimită și noue numerele destul de dese în care se tratează chestiunile dobrogene de către d-l Vasile M. Cogălnicean, cetățean atât de iubit al Dobrogei.

Bucureni Ligii, Secțiunea Constanței, a adresat Președinției Congresului naționalităților ce se deschide azi în Buda Pesta, următoarea telegramă:

D-lui Vasile Mangra

Hotel National
Budapesth.

Românii după malarile Mării-Negre membrii ai Ligii Secțiunea Constanța, împărțind cauza dreaptă a naționalităților, salută cu căldură Congresul, urându-i cea mai deplină izbândă în scopul ce urmăresce.

Pacea și înfrățirea sinceră și durabilă fie rodul ostenețelor atâtor apostoli, uniți și devotați cauzei sfinte a egalei îndreptățiri a tuturor fiilor a-celuiași patrii, contra căreia nimenea nu pöte lupta.

p. Președinte, P. Grigorescu.

D-lu Prefect Istrati se află în inspecția comunelor prin județ.

Sâmbătă seara se dă un bal la Cazinul comunal după bulevard, în folosul muzicii militare.

D-lu Căpitan în rezervă V. Filipescu, ne rögă a publica o mulțumire scrisă de 65 români, adresată d-lui Primar pentru promisiunea ce a făcut că va da locuri de case petiționarilor, pe care nu o putem publica, din lipsă de spațiu.

Făină bună, prospătă și curată din fabrica d-lui Millas din Braila, se afla de vëndara în depositul d-lui El. Gionoglu din strada Gărei.

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală“

+ 36—Piața Independenței—36 +

GR. M. GRIGORIU

+ 36—Piața Independenței—36 +

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librerie; precum:

Papeterie bogat montată cărți scoastice, de științe și diferite Romane în limba

ROMANA ȘI FRANCEZA

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCARII DE COPII ȘI PAPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă pöte efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domnilor perceptori, Onor. Primării și Epitropiilor de Biserică.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se pöte de moderate.